

De uilen binnen de gemeente Wijk bij Duurstede in 2012.

Steenuil

Ook dit jaar werden op 33 avonden weer de steenuilenterria opgespoord in Wijk bij Duurstede en omgeving. De mooiste avonden zijn wel die met een heldere hemel en met een volle maan die een zilveren licht over het land werpt. Dat maakt zo'n tocht heel sfeervol. Overigens kan het dan, in februari, flink koud zijn, maar daar kan je je op kleden. Rond volle maan zijn de steenuilen ook het meest roeplustig. Na half april als de eieren zijn gelegd neemt de roeplust snel af. Door te luisteren naar hun helder'kieuw' en dat tenminste drie avonden met een een flinke poos ertussen, konden binnen de gemeentegrens van Wijk dit jaar 50 territoria worden vastgesteld.

Jaar	2008	2009	2010	2011	2012
Territoria	40	41	44	45	50

Binnen de gemeente Wijk bij Duurstede is er een groei te constateren. Landelijk is dat onduidelijk en wordt uitgegaan van een stabilisatie van de populatie. Dat verschilt echter per regio. Naast voldoende nestgelegenheid is voldoende voedselaanbod in de nabije omgeving van het nest van belang. Nestgelegenheid wordt geboden door het uitzetten van steenuilkasten. Fourageer gelegenheid wordt gegeven met aanplant van hoogstamfruit in een huisboomgaardje, een stukje houtwal in de erfbeplanting, een takkenril, ruigterandjes en door het erf hier en daar wat rommelig te laten.

Naast de steenuilen reageert regelmatig ook de bosuil op de roep van zijn soortgenoot of hoor je een schorre krijs van een opgeschrikte blauwe reiger. Bij de Lekdijk roepen steevast de smienten terug. Je beleeft dan ook veel meer dan alleen af en toe de roep van de steenuil.

Foto: Aldo Tonelli

Naast het opsporen van de territoria worden de geplaatste nestkasten gecontroleerd op het gebruik. Dit gebeurt overdag en levert leuke contacten op met de eigenaren van het perceel waar de nestkast hangt. Dat gaat dan gepaard met koffie en zelfs een keer met beschuit met muisjes.

De afgelopen jaren zijn er 59 steenuikasten uitgezet. Dankzij de inzet van Hans Dirksen, die veel aardigheid in het timmeren van kasten heeft, konden er dit jaar weer vijftien steenuikasten worden bijgeplaatst. Daarvan drie aan de overzijde van de rivier, in Rijswijk en Maurik op verzoek uitgezet.

Broedbiologie.

Met nog enkele kasten die door mensen zelf zijn geplaatst, werden er 66 steenuikasten nagelopen in de broedtijd. Van deze 66 nestkasten werden er 15 gebruikt door de steenuil. Maar ook spreeuwen, koolmees, witte kwikstaart en een bijenzwerm maakten gebruik van deze aangeboden nestgelegenheid. Eén van de door steenuilen bezette nestkasten was in gebruik bij een single. In de 14 andere door Steenuilen bezette kasten werden 43 eieren gelegd. Hieruit kwamen 36 jongen. Een legsel met 3 eieren ging verloren doordat een bijenzwerm de kast in bezit nam. Een ander broedsel ging verloren doordat een nijlgans naast de kast zijn nest maakte en de steenuil heeft verjaagd. We kwamen op gemiddeld 3.1 ei per legsel dat ligt beneden het landelijk tienjarig gemiddelde van 3.8. In 2011 hadden we in het onderzoeksgebied 3.7 eieren per nest en in 2010 was dat 4.0.

	2010	2011	2012			
Aantal broedsels	7	12	14			
Aantal eieren per nest.	34 (4.9)	44 (3.7)	43 (3.1) () gem.			
Aantal jongen per nest.	28 (4.0)	30 (2.5)	40 (2.9) () gem.			
Uitgevlogen jongen per nest.	19 (2.)	29 (2.4)	36 (2.6) () gem.			
Uitgevlogen jongen	0	1	2	3	4	5
Aantal nesten	2	2	2	3*	4	1

* Het nest waar 2 jongen uit het nest waren verdwenen is hier opgenomen.

In één nest kast waar we 2 dode jongen vonden kregen we een week na onze kastcontôle de melding dat in de week voor de contrôle een dode steenuil was gevonden op de provinciale weg op 120 m. van de nestkast. Uit een ander nest bleken 2 jongen te zijn verdwenen toen we kwamen ringen. Daar kregen we de melding dat er op het grasveld een krans van bruine veren was gevonden. Twee dagen na het ringen was het overgebleven jong zo in gewicht afgenomen dat we het naar het vogelasiel hebben laten brengen. De twee anderen zullen

waarschijnlijk vanwege de honger het nest hebben verlaten op zoek naar voedsel. We mogen aannemen dat die het niet hebben gered. Waarschijnlijk is het vrouwtje van dit nest door een sperwer geslagen.

Kerkuil

In 2012 zijn 48 kerkuilkasten gecontrôleerd. Daarvan zijn er 27 in Wijk en omgeving en 21 in de Betuwe. In de Betuwe hebben wij de contrôle overgenomen van een aantal kasten omdat de 'uilenman' daar te oud werd en zich niet meer veilig op de hoge ladder voelde. Ook zijn een aantal kasten opgespoord in het archief van de kerkuilenvereniging die al een tiental jaern niet meer werden gecontrôleerd. Het gebied strekt zich dan ook uit van Kesteren tot in Meteren bij Geldermalsen. De kasten in Kesteren en Lienden worden afgestoten naar iemand uit Kesteren die de uilen daar gaat volgen.

Foto: website www.kerkuilen.org

Bij de kerkuilen die verstoringgevoeliger zijn dan de steenuil wordt pas gecontrôleerd als er jongen kunnen worden verwacht. Dan zijn ze broedvaster. In Wijk bij Duurstede hadden we 4 broedsels. Daarvan is er 1 mislukt met onbekende oorzaak. De die andere broedsels hadden 12 jongen, elk 4. Van 2 nesten konden we jongen ringen. Het andere nest was te laat ontdekt en daar vlogen de jongen al rond in de schuur.

In de Betuwe hadden we ook 4 broedsels met 18 jongen. In één nest was het grootste jong overleden. Daardoor konden we er 17 ringen.

Bij 3 kasten kon de aanwezigheid van een solitair worden geconstateerd. Acht kasten waren in gebruik bij holenduiven.

Ton Janssen
Wijk bij Duurstede
1 maart 2013